

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moraliũ ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XXXIX. In Domin. X. Post Pent. Non sum sicut cœteri hominum. Luc. 18.
Arg. Speculum probatissimum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

CONCIO XXXIX.
IN DOMINICA X. POST PENT.

Non sum sicut cæteri hominum. Luc. 18.

ARGUMENTUM.

Speculum probatissimum.

Mnes Genealogi-
am nostram ab uno
Parente ducimus,
iisdemque ceris no-
bilitamur. Aud.
Figmentum Plato-
tonicum est, Deum
condendo hominum genus, alios qui-
dem ex auto, alios ex argento, alios ex
ære, ferroque constasse. Veritas, quod
omnes de terra geniti, omnes eandem
specie essentiam, atque animam nacti
simus.

Nihilominus poëtico plus, quam
cothurno jactitat sese hodiernus Pha-
risæus, plenisque faucibus egurgitat:
Non sum sicut cæteri hominum. Non sum
de tribu, de societate, de genealogia
aliorum, *Non sum sicut cæteri hominum.*
Illi peccatores, ego justus; illi de infi-
mo subsellio, ego de altissimo; illi de
cæteris ego de proprio. *Non sum sicut
cæteri.*

Nec desunt etiamnum, qui cum eo-
dem Pharisæo desipiant, in quibus
cum omnia communia sint aliis, ipsi
tamen singulares haberi volint; in qui-

bus cum nec accidens ullum diversum
sit ab aliis, ipsi tamen tota substantia
se se discrepare ab ipsis arbitrantur.
Unde istud? Quia nimirum se ipsos
non cognoscunt, quia speculo utuntur
exotico, & impostore. Quod osten-
dam, & germanum sincerumque suf-
ficiam. A. M. D. G.

Partitio

II. Tam diversa propè sunt specu-
lorum genera, tam multiplex usus &
abusus; quam varia sunt imperia. Alia
enim apud Othomannos, alia apud
Persas, alia alibi recepta;

§. I.

Speculum Turcicum exploditur.

III. Apud Mahumetanos inveni-
untur Religiosi Torlaques dicti, quo-
rum professio est, speculum obversum
per plateas circumferre, passimque
obviis exhibere inspectandum; quate-
nus se ipsos in eo contemplantur suos-
que nævos, aut inconcinnum habitum
cognoscant. sic ii aliis consultum e-
unt non sibi; aliorum detegere nitun-
tur maculas, non suas; aliis incla-
mant,

Vu

*Speculum
Turcicum
Bess Dom 3.
Adv.*

mant, respice quis sis, non sibi met-
ipsis.

Gemellos hisce etiamnum reperire
est fratres, qui omnia alia extra se spe-
culantur, & exenterant, suimet duntaxat
cognitione seposita. Inquirunt
volucrum, siderumque cursus, inda-
gant temporum vicissitudines, inve-
stigant vires, & effectus elementorum;
discutiunt an solidi in cælo pla-
netarum fornices, & quasi Semera-
midis muri? An flumina inter arden-
tes astrorum globos diffusa? An ad-
tres, vel plures contignationes assur-
gat moles polorum? Denique à super-
nis ad infima devoluti, animantia qua-
vis, herbas, plantasque eviscerant,
uulla, aut exigua suimet habita ratio-
ne.

*Curiositate
hum. notan-
tur.*

*Eoel. 2.
v. 24*

IV. Hos credo coronatum notasse
Ecclesiasten, quum allato multiplici
discrimine Sapientem inter & stul-
tum hæc inter alia adducit: *Oculi sapi-
entis in capite eius, oculi autem stultorum
in sinibus terra.* Paradoxum id prima
fronte videri posset, cum quorquor con-
templamur sive stultorum, sive sapien-
tum, æqua naturæ dispositione ocu-
los in fronte fixos arbitremur. Qua
ergo ratione solius Sapientis oculi in
capite esse perhibentur. Missis alio-
rum glossematibus, ajo non alia, quam
quod Sapiens domi suæ contineat ocu-
leos, in se obvertat, domestica lustrat,
præcordia propria penetret; fide-
ratus autem à se ipso, è regione usa in
aliam reflectat, torus extra se peregrin-
atur, nunquam ad suos discutiendos

Lares sese demittat. Hinc oculos non
tam in arcerationis, quam in foro tu-
multuum, ac curia curiositatum ha-
bere creditur. *Oculi Sapientis. &c.*

V. Horum profectò de numero
erat ille nomine & re ipsa Morus Na-
bal, qui cum hodierno Phariseo ar-
bitratur se supra ceteros, & de da-
vide viro gloriosissimo, sanctissimoque
non sine sulphure sciscitabatur: *Quis
est David, & quis est filius Isai?* *hæc
invererunt servi, qui fugi-
unt dominos suos.* Quæ genealogia
ipsius? aut quæ officia? Nonne ipse
de grege evocatus ad aulam; Nonne
ipse subulcus ille, ille, & agasor? *Quis
est filius Isai?* Nonne ipse mancipium
perduelle, quod cornua erexit contra
Dominum? *Quis est filius Isai?* Magnus
hic mihi princeps, magnus heros, vah
quam timendus! Ita ille sui profusus
oblitus, alterius etiam lituratis glo-
riosis facinoribus, ea duntaxat addux-
it, quæ viri dignissimi virtutem obfus-
carent, aut quantum in se erat, omni-
no exstinguerent. Haud secus alii a lie-
na rimaantur viscera, & vitra propriis
neglectis; nec secus, quam lapillus ille
Daniëlis de monte deciduus pedes
fictiles verberant; quatenus aurum
virtutis alterius, argentum scientiæ,
æ nobilitatis, ferrum fortitudinis una
corruat.

VI. Quam in re haud absimiles vi-
dentur illis fœminis à mythologia
Comitis Greas nuncupatis. Hæ do-
mi suæ talpæ eluminatæ morabantur,
communem oculum in scriniolo con-
servantes; exeunte verò quapiam illa-

*Nabalus
Stulta curi-
ositas*

1. Reg. 20.

*Curiositas
noxia Na-
talis Comæ*

rum foras, illum oculum depromebant, fronti curiosæ inoculantes; quæ ubi redux visa retulisset, eundem eximentes reposuere loco suo. Germani, ut dixi, fratres harum videntur fororum, qui apud vicinos cuncta scrutantur, se ipsos ignorant; universum orbem contemplantur, & apud se ipsos plus, quam Cimneriis degunt in tenebris. Norunt profunda terræ, & altitudinem cæli emetiuntur, sui omnino facurii, ac ignari. Nam ut perbellè D. Gregorius scribit: *Curiositas dum cujuslibet mentem ad investigandam vitam proximi exterius ducit, semper ei intima sua abscondit, ut aliena sciens, se nesciens sit.* Animus quanto latius extra se enavigat, tanto minus, quæ sunt patriæ conspicit, obliviscitur sui, qui nimium scrutatur aliena; eoque plus in se continet caliginis, quanto amplius foris alienæ hauerit claritatis.

Timeant hi, ne imitando hodiernum Pharisaum in censura, ejusdem comites evadant in tortura. Timeant ne cum festucam in oculo fratris vident, trabem in suo non considerent. Timeant ne abeunte Publicano justificato in domum suam; ipsi recedant condemnati in domum alienam. Illam nempe, quæ parata est diabolo, & Angelis ejus.

S. II.

Speculum persicum fulminatur.

VII. Tribus alia mortalium est, quæ

speculo abutitur Persico. Hi specula rotunda in loquari suspendunt, ita ut qui seipsum intueri intendit caput, oculosque attollat, & tum in iis sese, suaque omnia, tanquam in microcosmo perspiciat.

Psal. 139. v. 2.

August. b. l.

S. Augustinus explanans illud Psal-
tis: *Non sunt elati oculi mei, neque ambulavi in magnis, neque mirabilibus super me.* hic eos depictos reputat, qui vel ob honorum culmina, vel bonorum cumulum sese extollunt. Hi enim ut plurimum oculos non tam demittunt, quam sarrigunt; non tam ea, quæ supra se conspiciunt, quam quæ infra se despiciunt, in magnis, & mirabilibus ambulant, qui se supra se spectant; ait ille. Qui se cum hodierno Pharisaeo, vel ex simulata virtute, vel ex dignitate, & divitiis attollunt; velex natalibus ad fastum assurgunt. *Verè enim in mirabilibus ambulant, quia cum ex se nihil sint, non tantum aliquid, sed multum se esse opinantur.* Verè in mirabilibus ambulant, quia non tam in terra, de qua geniti, quam supra sidera inambulant. Vere in mirabilibus, quia funambulorum instar in aère, in uno non tantum fune, quam phantasmate se suspendunt, in eo se jactitant, saltant, tripudiant, ac de se mica ex plauti Asinaria deprædicant.

Superbi in mirabilibus ambulant

VIII. Loquatur hic nobis unus ex hac tribu Sapoies Rex Persarum. Quid ille? quam mirabilia de se concepit? Scribit ipse in Epistola sua ad Constantem Cæsarem: *Rex regum, particeps siderum, frater Solis,*

V u 2   & Luna

Curiosus sui obliviscitur

S. Greg. b. 26. in Evang

Speculum persicum quale

gaporis Re-
gis fastus

& Luna Constanti fratri salutem. Auditis quam mira, quam stupenda proferat? Cum Solem unum, Lunamve unigenitam acceperimus; cum de limo terræ prognati univerti ille supra sidera incedit, & de splendoribus Solis, Lunæve participasse se comminiscitur.

Sulemni fa-
stus

IX. Loquatur alter, pari arrogantiæ supercilio elatus Sultanus. Quid iste? Multò mirabiliora; dico stupidiora: Sultanus, scribit in quadam sua epistola, omnipotens Carthaginis, Dominus Iordani, Tutor paradysi, Rex Regum, Amicus Deorum, Iovis & Solis nepos. Num quidquam insolentius ab homine dici, aut fingi potest. Num altiore quisquam cothurno incidere? In mirabilibus ambulat.

Ezech. 29.
v. 3.

Accedunt nihilominus alii, sese contemplaturi in hoc crystallo, non minore fastu. Accedit Pharaos, & egurgitat: Ego feci memet ipsum, & meus est fluvius. Dicere vult: Ego sum conditor hominum, & fluminum ego Deus. Accedit alter Rex Tyri considerat semet, faturque: Deus ego sum, & in Cathedra Dei sedi. Accedit tertius alio ex ordine, suumque sensum enuntiat Dives ego sum, & locupletatus, & nullus (hominis, vel numinis) ego. Accedit ad huiusmodi speculum hodiernus Pharisæus, & ebuccinat. Non sum sicut cæteri hominum. Ego solus sum, ille publicanus de cæteris est. Illi de infimis, ego de supremis; illi de cognatione terræ, & luti; ego ex genealogia cælesti; illi indigni, ego dignus. Talis sum per justitiam meam, quales alii per iniquitatem suam. Non sum sicut cæteri.

Ezech. 29.
v. 3.

Ezech. 28.
v. 5.

Apoc. 3. v. 7

Sic erucæ induunt ad hoc specu-

lum alas; sic vespertiones sese aquilis conferunt, sic lucerna cum sole contendit, sic in mirabilibus supra se ambulat. Supra se inquam, quia supra statum, conditionemque suam se effecerunt, donaque dei sibi met ita imputant; ut rationem omnem exuisse videantur. Neque enim tam mirabilia, tam siderata de se jactarent; si vel rodolus rationis in iis superes-

X. Quid autem de iis Speculum Veritatis? Quid divina de ipsis oracula enuntiant. Elevatum est inquit ad Summitatem Tyriorum, cur tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam, & nihil factus es, & non eris in perpetuum.

Superbia
noxia

Ezech. 28. v.
27.

Eheu quanta metamorphosis, quam dispar ab eo sensus. Ille qui se reputabat Deum, in iudicio veritatis inventus est nihil. Nihil factus es. Ille, qui sibi vitus est in throno dei confidisse, hic in profundum abyssi derurbatur. Ille qui de sua præsumebat sapientia; cerebro destitutus arguitur. Perdidisti sapientiam tuam. Hæc illa de uno.

XI. Quid de alio? Nescis quia tu miser es, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. Quid inquit, ubi arrogas vires, ac potentiam, cum sis miser, miserabilis? Quid vendiras divitias cum sis pauper? Quid de ingenio, ac sapientia præsumis, cum sis cæcus in supernaturalibus, ac naturalibus dignoscendis arcanis. Quid plumatum te arbitraris venustate, & gratia cum sis nudus? Nescis quia tu miser es, & nudus? Vere miser, & nec miser tantum,

Apoc. 3. v. 17

sed

sed summè miser, nec tantum ærum-
notus, sed etiam pauper, & eo pau-
pertatis deductus, ut indusio careas;
nec uno duntaxat, sed utroque cap-
tus oculo sis. *Nescis quia &c.* Usque
adeo in mentiendis ærumnis nostris ad
insaniam usque caligamus.

*Forma sape
informes*
XII. Quid vos alii, vel de formæ
gratia, vel de honorum umbris, vel de
fulvi metalli arenulis effertis? Num
vos fallit, quod non sit speciosa for-
ma, nisi cum animo speciosissimo? Num
præterit, quod identidem Therfites
sub Narcissi sipario lateat? Num ig-
noratis quam fragile bonum forma, &
labilis ævi spoliū? *Omnis caro fenum,
pbe, & omnis gloria ejus, quasi flos feni,*
Isa. 40. v. 6. exclamat Isaias. Et vos de tam fuga-
ci bono, de tam futili spolio gloria-
mini?

*Honor spu-
ma*
Ose 11.
Quid itidem honorum tituli, qui-
bus vos extollitis? Nonne fumus, &
umbra. Audite de iis vaticinantem
Vatem Oseam: *Transire fecit Samaria
Regem suum quasi spumam super faciem
aquæ.* Honor spuma, seu lympharum
sputum est, ut vel inde pateat, hono-
rum titulos non nisi spuro, & luto dig-
nissimos? *Transire fecit Samaria regem
suum, quasi spumam.* Spuma res est
vanissima nullius prope corporis; &
honor vanitas vanitatum. *Transire fe-
cit &c.* Spuma instar bullæ aquæ dis-
solvitur; & honor levibus ex momen-
tis immittitur. *Transire fecit &c.*

Quid tandem divitiarum abundan-
tia vobis ad mensuram vestram adji-
cit? Quid arenæ de Pactulo collectæ?
Quid massa telluris indurata ex Peru-
via advecta? Nonne hoc pondere suo,
vos magis deprimere; quam ad fastum

erigere deberet? Quanto enim majo-
ra talenta ad nundinandum, ac dis-
pensandum accepistis. tanto gravior
vobis reddenda ratio; tanto severior
timenda condemnatio.

Hæc si expenderent Thraones illi,
non utique sese Persico specularentur
in vitro, non ambularent in mirabilibus
supra se; sed potius in humilibus infra
se; non tam de alienis commodatis
bonis gloriarentur, quam de reddenda
proximè ratione percellerentur.
Verum quoniam suo hoc delusi con-
sultore vanitatem propriam, rerumque
suarum nullitatem haud assequuntur;
age alium sufficiamus. Quem illum?

§. III.

*Speculum Antipherontis pro-
ponitur*

XIV. De quodam Antipheron-
te refert Aristoteles, illum ubi ubi de-
ambulasset, moratusque fuisset; tem-
per semetipsum coram se intuitum esse,
perinde ac si continuo in speculo se
conspexisset. Non disputo hic, an hoc
ex debilitate radiorum visualium ex
ejus oculis prodeantium, nec aërem
perfringere valentium provenerit. An
verò quod nebulam densiorem, à qua
similitudo sui corporis inflecteretur
ante pupillas oculorum nactus sit An
quod lippitudinem passus oculorum,
stillantibus iis humorè pingue, ac crassū
qui à vicino aëre condensatus, aptus
sit redditus instar speculi ad reflecten-
dam imaginem corporis sui. An tan-
dem phantasiæ, & imaginativæ forti-
oris vitium fuerit: Id duntaxat edico-
nos debere esse similes Antipheronti,

Y n 3 specu-

speculum semper sui præferenti, suamque originem, ac miseriam contemplanti.

*Christus cur
luto cœcum
sanavit*

Ion. 9. v. 9.

*Deus per re-
pugnantia
curat*

*Cognitio sui
commenda-
tur*

XV. Apud S. Joannem legimus, quod Dominus senaturus cœcum, in malagma assumpserit lutum sputo suo mistum. *Fecit lutum ex sputo, & linivit oculos cœci.* Quis ambigat hic latere mysterium, cum alias solo tactu, vel verbo, vel nati oculi eam præstare gratiam potuisset? Imprimis cum eo remedio usus sit, quod magis officere, quam prodesse videbatur. Novimus enim apprimere, quantum molestiæ ingeneret oculis, vel unus pulvisculus catu illapsus; quid itaque ex se non intulit massa luti ingesta in illos? Nihilominus fecit Dominus lutum ex sputo. Quid hoc? An ut intelligeremus Dominum; sæpè sæpius hisce rebus, commoditatibus nostris, ac salutis consulere, quas nobis perniciem allaturas opinabamur? Identidem enim successu temporis salutaria deprehendimas extitisse, quæ obfutura credebamus. Quum enim pharmaca divina per se amara, carnique molesta sint, ac humanæ repugnantia prudentiæ, præter spem tamen, opinionemque omnem mentis medentur vulneribus. *Fecit lutum ex sputo.* An ut ostenderet, se illum esse figulum omnipotentem; qui ut primum hominem ex luto plasnavit: ita hunc ex eadem materia reficere velle. *Fecit lutum ex sputo.* An vero verius, ut vilitatis nostræ speculum ob oculos nobis poneret? Sensus hic viri æque

pri, ac religiosi Ludouici Granatensis est. Ita enim scribit: *Dum lutum super oculos cœci ponit, hoc insinuare voluit, ut humani corporis pulverem (quod ex limo terra formatum, atque concretum est,) ejusdemque mortalitatem ante mentis oculos assidua consideratione ponamus.* Ut hac ratione humanarum rerum inanitatem perspiciamus, easque pro nihilo habentes, in vera cordis humilitate, & nostri ipsorum cognitione proficiamus. O verè germanum, o verè fidele speculum! Blandiuntur ut plurimum aliæ, hoc nunquam; referunt alia formam externam, seu superficiem, hoc ipsam materiam, seu substantiam; augent alia, quæ essent minuenda, hoc imprimis tumorem, arrogantiamque contrahit, ac deprimit. Quisquis enim pensulatus id expendit, illamque horrificam speciem, quam post modicum in sarcophago habiturus sit, ante oculos posuerit; an non is factum omnem, tumoremque deponet; se ipsum tanquam lutum, lutumque mox futurum despuet, humanaque omnia nihili ducet. *Posuit lutum super oculos cœci nati.* Credo ego lutum hoc speculum, seu perspicilla extitisse, quibus ex agnatis tenebris lucem aspexit. Unde illa enim formantur? Nonne ex vitro, Et vitrum unde? Nonne ex cinere, ac pulvere? Ergo lutum ponendo supra oculos, speculum quoddam eidem contulit, in quo suam perspiceret vilitatem; vel perspicilla quibus ad sui notitiam perveniret. *Posuit lutum.*

*Lud. Gran.
ser. 4. D. 4.
Quad.*

Huiciliq.

Bernard. de
Consil. ad
Eug. Pap.

XVI. Commendat hoc speculum imprimis D. Bernardus in libello suo ad Eugenium Pontificem in tantum; ut nolit unquam illud sive in choro, sive in foro deponi: *A te, inquit, incipiat consideratio, per aliam, in te sistat; quocumque vagetur ad te revocetur; tu tibi primus, tu ultimus.* Punctum primum meditationis tuæ in via Purgativa sit vilitas tua, imprimis per peccata commissa, à te contracta. Idem sit primum in Via Illuminativa ad veram, veram profundamque humilitatem ingenerandam. Idem sit primum in via Unitiva ad amorem divinum excitandum, fovendumque. *A te incipiat consideratio tua. Poteris declinare ad alia revolvenda mysteria, sed ad te revocetur; vel si alia primum contemplatus fueris, in te sistat. Tu tibi primus, tu ultimus*

Non sit tuum speculum, quale in officinis publicis invenire est, quod vultum duntaxat exteriorem exhibeat, momento perituum; sed tale, quod memoriam sui imprimat, quod non extima, sed intima animæ lineamenta referat; quod cœleste, ac divinum speculum amuletur. De hoc subdit idem: *Sume exemplum de summo omnium Patre, Verbum suum & emittente, & retinente. Nempe verbum tuum, consideratio tua sic procedat, ut ad te redeat sic progrediatur, ut non egrediatur, sic exeat, ut non deferat.*

Cognitionis
propria ex-
pna.

XVII. Figuram hujus sanctæ

Contemplationis exhibent nobis illa animalia plena oculis ante, & retro, quorum unumquodque ante faciem suam ambulabat. Illa enim S. Gregorio magno Interprete nos instruunt esse Antipherontes, in nos ipsos descendere, continuoque vilitatem nostram meditari. Verba ejus sancti *Omnia justus qui vitam suam sollicitus aspiciit & diligenter considerat, quantum quotidie in bonis crescat, aut quantum decrescat; iste quia se ante se ponit, coram se ambulat.* q. d. Ille æmulatur sancta Ezechielis animalia, qui defectus suos diligenter discutit, & quam parum in virtute profecerit expendit. *Unumquodque coram facie sua ambulabat.*

Ezech. 1.

Examen
S. Greg. 64.
in Ezech. 1.

Ut vero unumquodque eorum quadruplices oculos habuit; ita viri probi geminatos habeant oculos necesse est. Aquilæ nimirum, quibus Deum summum bonum intueantur; Homini quibus proximum arbitrentur; Leonis quibus mundum aspiciant; Bovis quibus se ipsos inspiciant. Aquilinis enim oculis, id est purissimis opus est, ut solem fulgentissimum, Deum inquam hic per fide, ibi eodem gratiosè obstetricante, per lumen gloriæ contemplari valeamus. Humanis, id est humanitate, ac misericordia plenis proximus aspiciendus, quatenus illi subveniatur. Leonis, hoc est minacibus mundus despectandus, tum pompis suis, atque illecebris. Bovinis autem, ut se ipsam introspeciat, ut pedes considera-

tionis

tionis fortius in terram corporis sui figat, ut jugum Domini firmiter trahat &c. *Vnumquodque eorum coram facie sua ambulabat.*

*Abraham hu-
militas*

Gen. 18. v. 27

XVIII. Hoc in speculo sese considerasse credendus est omnium credentium Patriarcha Abraham; quando oravit ad Dominum: *Loquar ad Dominum cum sim pulvis & cinis.* Fas mihi sit os meum aperire ad te, qui es omnia, cum ex me nihil sim; & nihilo quidpiam pejus.

Liceat mancipio vilissimo, deque pulvere compacto Dominum Dominantium interpellare. Liceat cor meum obstetricel lingua coram te effundere, antequam rursus in pulverem redigar.

Job. 14. v. 2.

XIX. Hoc eodem mihi usum esse persuadeo Jobum à patientia, ac fortitudine nobilitatum, quum hominem hunc in modum definiret: *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore repletur multis miseriis, qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra.* Quis inquit describerit, quantum malis obnoxium corpus ipsius hominis? quantis vitiis itidem subdita anima ejusdem? Ipse natus de putredine mulieris, perinde ac flosculus ex simeto quopiam; momento prope, aut falce præscinditur, aut pruina decoquitur, aut ardore solis contabescit. *Qui quasi flos &c.*

Psal. 38. v. 6

XX. Hoc imprimis intuitus, ut alios mittam, Purpuratus Vates, quum caneret: *Veruntamen universa vanitas omnis homo vivens.* Quidquid vanitatis in fatuis ignibus, quidquid in æris vaporibus emergentibus, quidquid in spuma maris, quidquid in ter-

ræ floribus, aut coloribus, laboribus, aut odoribus, saporibus & concentibus, totum id in homine est reperire. *Veruntamen universa vanitas.* Sit alter Herculi Gallico par in perorando; sit æmulus subtilis scoti in disputando; sit antesignanus omnium in resolvendo. *Veruntamen universa vanitas.* Occurrat bracteatæ felicitatis pompa, obversentur fumosæ majorum imagines, stipent latera Leopardi sine numero. *Veruntamen universa vanitas.* Nihil id totum addit substantiæ, nihil quantitatis, parum ubicationis, multum actionis, & passionis.

XXI. Hoc ipso si Pharisæus hominiæ usus fuisset, non utique exulasset: *Non sum sicuti ceteri hominum;* sed multo rectius cum Salomone de se idipsum prædicasset, quod ille olim: *Et ego natus accepi communem aërem, & similiter factam decidi terram, & primam vocem similem omnibus emisi plorans.* Ut primum natus sum, non cum hominibus duntaxat, sed & belluis communem hausi aërem, & quasi terræ filius ab ea alendus in illam decidi, in eandem tanquam matris finem paulo post rediturus. Et si porphyrogenitus essem, tamen singulare nihil in genesi mea à cæteris hominibus nactus sum, iisdem passionibus, miseriis, ærumnis, factus obnoxius. *In similitèr factam decidi terram.* Nec lachrimas inhibere poterant basilica laquearia, nec gemitus multiplicati choraulæ, ac symphonasci. Et primam vocem similem omnibus emisi plorans. Hæc dico, pariave ingeminasset si accuratius illud inspexisset,

Vel

Vel certè cum Publicano eminus defixis in terram luminibus stetisset, cumq; eodem ingemisset: *Deus propitius esto mihi peccatori.* De^o cujus natura bonitas, cuj⁹ viscera sūt ipsa misericordia, cujus oculi clementia, & gratia, ecce post longos errores pressus pondere peccatorum ad te festino, meamque coram te iniquitatem cognosco. Tu quæso propitius esto, tu ignosce, & oculos tuæ pietatis ad me miserimum deflecte. Ah, quid egi, quid feci demens, quod te Deum irritare, tuamque sacratissimam legem prævaricari præsumpserim. Sed jam doleo, milliesque auctius dolere concupio, non quod supplicia meis sceleribus in caput proprium devolverim, sed quod te summum Bonum meum offenderim. *Deus propitius esto mihi peccatori.*

XXII. Utamur & nos eodem speculo, sepositisque aliis, in eodem indies minimum tempore modico speculemur. Alia omnia fastum in generare assolent, hoc solum demissionem, ac vilipensionem sui. Nihil enim tam efficax ad sinceram animi demissionem conciliandam, atque intima sui cognitio. A Pavone id participamus, ut

ubipedum, seu affectuum extrema conspicimus, totum Syria elationis demittamus. Alia specula univecla à superficie aciem obtundunt, hoc unum ad intimas usque penetrat medullas. Alia cuncta fragilia, ac vitrea, hoc solum lolidum, ac adamantinum, cui omnis virtus, ac religiosæ perfectionis moles securè innititur.

Utamur inquam, & nequando cum præsentè Phariseo nos cæteris præferamus, identidem cum Præsule Africano nostri notitiam, cœlestemque gratiam imploremus: *Domine noverim me, noverim te.* Noverim me creaturam tuam ex Chao nihili tua omnipotentis dextera eductum; noverim te Platem, ac creatorem meum. Noverim me abyssum omnis calamitatis, ac miseriæ; noverim Te oceanum omnis perfectionis, ac beatitatis. Noverim me nihilum, & nihilum, noverim Te Deum meum, & omnia. Noverim me in hac vita, ut tu me noscas in altera. Noverim me cum publicano, ne fortè reprobis efficiat cum Phariseo. *Domine noverim me, noverim Te.*
Amen.

Aug. in solit

